

1. Tove Jansson: *Skoven*

Tove Jansson (1914-2001) var en finlandssvensk forfatter og billedkunstner. Novellen Skoven stammer fra novellesamlingen Rejse med let bagage fra 1987.

Dengang gik der kun grusstier gennem skoven, og den var så stor, at bærplukkere fór vild og ikke fandt hjem igen før efter flere dage. Vi turde kun gå et lille stykke ind i den. Så stod vi der et øjeblik og lyttede til stilheden, inden vi spurtede tilbage. Matti var mest bange, men han var jo heller ikke fyldt seks endnu. Neden
5 for klippen var der et bundløst hul, det havde mor snakket meget om, inden vi tog afsked.

Mor arbejdede i byen, for at vi kunne holde ferie i hytten, som hun havde lejet efter at have set en annonce i avisen. Anna var også med for at lave mad til os. Hun ville helst bare være i fred. Gå ud og leg, sagde hun.

10 Matti fulgte efter mig, hvor jeg end gik, og sagde: Vent på mig. Og: Hvad skal vi lege. Men han var for lille til at have med. Hvad skal man stille op med en lillebror? Dagene blev vældig lange.

Men så, en meget vigtig dag, havde mor sendt en pakke, og i pakken lå en bog, der forandrede alt. Bogen hed: ”Tarzan, abernes konge”¹.

15 Matti kunne jo ikke læse endnu, men jeg læste lidt højt for ham indimellem. Men for det meste tog jeg Tarzan med mig op i et træ. Matti stod nedenfor og plagede hele tiden: Hvordan går det? Klarer han sig?

Og mor sendte ”Tarzan vender tilbage” og ”Tarzans søn” til os.

I har en sød mor, sagde Anna. Det var da også synd, at I skulle miste jeres
20 stakkels far.

Han findes, sagde Matti. Og han er stor og stærk og tør alting, så du skal ikke sige noget!

Noget senere forklarede Matti, at han var Tarzans søn.

Sommeren forandrede sig fuldstændig, og den vigtigste forskel var, at vi gik ind
25 i skoven. Vi opdagede, at den var en jungle, som ingen andre havde udforsket, og vovede os længere og længere ind, hvor træerne stod tæt i evigt halvmørke. Man måtte lære at gå lydløst som en Tarzan uden at knække den mindste kvist. Man lærte at lytte på en ny måde. Jeg forklarede, at vi indtil videre ikke kunne gå ad grusstierne, for det var vilddyrenes veje til vandhullerne. Vi måtte være lidt for-
30 sigtige med vores vilde venner, altså bare indtil videre.

Ja, Tarzan, sagde Matti.

Jeg lærte ham at orientere sig efter solen, så man kunne finde tilbage. Man måtte ikke gå ud i overskyet vejr. Min søn blev dygtigere og dristigere, men han kom sig aldrig rigtig over sin rædsel for dødsmyrerne².

35 Nogle gange lagde vi os på ryggen i mosset, et eller andet sted, hvor der var sikkert, og kiggede op i den vældige verden af grønt. Sjældent så man et glimt af himlen, selvom skoven bar himlen på sit tag. Der var helt stille, men vi kunne høre

¹ ”Tarzan, abernes konge”: roman fra 1928 og en del af den amerikanske forfatter Edgar Rice Burroughs bogserie om helten Tarzan, der vokser op i Afrikas jungle sammen med menneske-
aber

² en dødsmyre: et fantasidyr

vinden suse i trætoppene. Ingenting var farligt. Junglen gemte og beskyttede os.

Engang kom vi til en bæk. Tarzans søn vidste, at bækken var fuld af piratfisk³,
40 men han vadede alligevel over — i fuld fart! Jeg var stolt af ham. Og måske aller-
mest den gang, han vovede at svømme et stykke på bundløst vand, helt alene. Jeg
stod bag en sten med en redningsline, men det vidste han ikke.

Jeg lavede flitsbuer til os, men vi skød bare en eller anden hyæne⁴, som sikkert
ikke hørte til de vilde venner, og en gang en boaslange⁵. Pilen ramte lige midt i
45 gabet på den, og den døde øjeblikkeligt.

Når vi kom hjem for at spise, spurgte Anna, hvad vi havde leget, og min søn
fortalte hende, at vi var alt for gamle til at lege, og at vi udforskede junglen.

Det er fint, sagde Anna, bliv ved med det. Men prøv at passe spisetiderne lidt
bedre.

50 Vi fik en ny selvstændighed, og vi fulgte kun Jungleloven⁶, som er streng, men
retfærdig. Og junglen åbnede sig og tog imod os. Hver dag den berusende følelse
af at vove, at spænde sig til sit yderste og være stærkere, end man havde troet. Men
vi dræbte ingenting, der var mindre end os selv.

August kom med sine mørke nætter. Når solnedgangen sendte sit røde lys ind
55 mellem træstammerne, styrtede vi hjem, for vi ville ikke se mørket komme.

Når Anna havde slukket lampen og låst køkkendøren, lå vi og lyttede. Noget
tudedede i det fjerne. Lidt efter tudedede det lige ved hytten.

Tarzan? hviskede Matti. Hørte du det?

Sov, sagde jeg. Ingenting kan komme ind, tro mig, min søn.

60 Men jeg vidste pludselig med skrækkelig vished, at mine vilde venner ikke var
venner længere. Jeg fornemmede den ramme⁷ lugt af vilddyr. Nu strøg de deres
lodne pels mod hyttens væg ... Det var mig, der havde fremmanet⁸ dem, og det var
kun mig, der kunne sende dem bort, inden det blev for sent!

Far! råbte Matti. De kommer ind!

65 Vær dog ikke så tåbelig, sagde jeg. Det er bare nogle gamle ugler og ræve, der
laver spektakel, og nu skal du sove. Det der med junglen var bare noget, jeg fandt
på. Det var ikke rigtigt.

Jeg sagde det meget højt, for at de derude skulle høre det.

70 Vist⁹ er det rigtigt! skreg Matti. Du lyver, det er alt sammen rigtigt! Han var
helt ude af sig selv¹⁰.

Næste sommer ville Matti have, at vi skulle gå ind i junglen igen. Men så ville
jeg jo faktisk have løjet for ham.

³ *en piratfisk*: en farlig sydamerikansk fisk

⁴ *en hyæne*: et vildt, hundelignende dyr, der lever i dele af Afrika og Asien

⁵ *en boaslange*: en stor kvælerslange fra Mellem- og Sydamerika

⁶ *en junglelov*: en ureguleret tilstand, hvor den stærkeste vinder

⁷ *ram*: skarp, ulækker

⁸ *at fremmane*: at kalde frem

⁹ *vist* (her): helt sikkert

¹⁰ *at være ude af sig selv*: at være urolig og bange